

Bruxelles, den 1. december 2021
(OR. en)

14611/21

AGRI 602

NOTE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	Specialkomitéen for Landbrug/Rådet
Vedr.:	Urimelig handelspraksis i fødevareforsyningskæden – <i>Forberedelse af Rådets debat</i>

Med henblik på ministrenes debat om *urimelig handelspraksis i fødevareforsyningskæden* på samlingen i Rådet (landbrug og fiskeri) den 12.-13. december 2021 følger hermed til delegationerne et oplæg fra formandskabet om dette emne.

Formandskabets oplæg om urimelig handelspraksis i fødevareforsyningskæden

Forbedring og styrkelse af landbrugernes position i fødevareforsyningskæden er et af den fælles landbrugspolitik vigtige mål, da det tager fat om den betydelige ubalance i forhandlingspositionen i fødevareforsyningskæden, hvor landbrugerne er særligt udsatte.

Med udgangspunkt i de væsentlige lovgivningsmæssige foranstaltninger, der allerede er truffet for at gøre noget ved dette problem, ved vedtagelse af direktivet om urimelig handelspraksis¹ i 2019 og inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik skitserer jord til bord-strategien yderligere tiltag i denne henseende. Hensigten med den er at præcisere konkurrencereglerne for kollektive initiativer, der fremmer bæredygtighed i forsyningskæderne og hjælper landbrugerne med at opnå en rimelig andel af den bæredygtige produktions merværdi.

Siden da er der indført væsentlige forbedringer i forbindelse med den seneste reform af den fælles landbrugspolitik og de beslutninger, der er truffet på medlemsstatsniveau i forbindelse med gennemførelsen af direktivet om urimelig handelspraksis i national ret.

Den **nye fælles landbrugspolitik** vil styrke landbrugernes position i forsyningskæden og booste landbrugsfødevaresektorens konkurrenceevne ved at forbedre forhandlingspositionen. De nye regler vil styrke producentsamarbejdet, tilskynde landbrugerne til at samarbejde og sætte dem i stand til at skabe en modvægt på markedet. Eksempelvis vil landbrugerne (og deres sammenslutninger) og aktører, der kommer efter de første købere i handelskæden, kunne blive enige om klausuler om værdideling, der giver landbrugerne mulighed for at deltage i prisudviklingen i de senere led i fødevarekæden. Ved levering af landbrugsprodukter, der er omfattet af en skriftlig kontrakt eller et skriftligt tilbud i henhold til artikel 148 og 168 i forordning (EU) nr. 1308/2013, kan den pris, der skal betales for leveringen, beregnes ved at kombinere forskellige faktorer, der er fastsat i kontrakten, og som giver producenterne større klarhed.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/633 om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevareforsyningskæden.

EU-medlemsstaterne skulle gennemføre **direktivet om urimelig handelspraksis** i national ret senest den 1. maj 2021 og anvende det seks måneder senere. For nylig offentliggjorde Kommissionen en foreløbig rapport om gennemførelsen, som giver et indblik i de beslutninger, der er truffet på nationalt plan.

Direktivet om urimelig handelspraksis indførte minimumsstandarder for beskyttelse mod urimelig handelspraksis i fødevareværdikæden med det formål at beskytte landbrugere, landbrugsorganisationer og andre svagere leverandører af landbrugs- og fødevarer mod stærkere købere. Det fastsætter et minimumsniveau for harmonisering ved at opstille en liste over forbudte former for urimelig handelspraksis mellem købere og leverandører i landbrugs- og fødevareforsyningskæden. Det fastsætter også minimumsregler for anvendelsesområdet og de vigtigste definitioner samt bestemmelser om håndhævelse af disse forbud og koordinering mellem de håndhævende myndigheder i de forskellige medlemsstater. Medlemsstaterne kan vedtage eller fastholde nationale regler, der er mere vidtgående end dem, der findes i direktivet om urimelig handelspraksis, forudsat at sådanne nationale regler er forenelige med reglerne om det indre markeds funktion.

De fleste EU-lande har allerede gennemført direktivet, og de beslutninger, der træffes på nationalt plan, vil få stor betydning for bekæmpelsen af urimelig handelspraksis. I sine konklusioner vurderede Kommissionen, at et stort flertal af disse medlemsstater gik ud over det minimumsbeskyttelsesniveau, der er fastsat i direktivet, men at de fulgte den sektorspecifikke tilgang. Der er også afvigelser mellem medlemsstaterne, hvad angår anvendelsen af omsætningskategorierne. De fleste medlemsstater har udvidet direktivets liste over urimelig handelspraksis. Med hensyn til de håndhævende myndigheder foretrak medlemsstaterne administrative myndigheder frem for retslig håndhævelse. Finansielle sanktioner og påbud er fremherskende som håndhævelsesforanstaltninger.

Vejen frem:

Direktivet behandler mange spørgsmål vedrørende forebyggelse af urimelig handelspraksis i fødevareforsyningskæden, og retsaken på dette område er et skridt i den rigtige retning. Forskellene med hensyn til gennemførelsen fortjener en drøftelse af årsagerne til de beslutninger, medlemsstaterne har truffet, og hvorvidt den nuværende tilgang med fastsættelse af minimumsstandarder vil være tilstrækkelig på lang sigt, også med henblik på at bevare det indre marked. De kommende år vil vise, om det er tilstrækkeligt effektivt med gennemførelsen af de nye bestemmelser om den fælles landbrugspolitik og direktivet om urimelig handelspraksis.

Med hensyn til markedsgennemsigtighed kunne vi tage yderligere skridt og forbedre forretningsvilkårene i hele forsyningskæden. Leverandører har allerede i henhold til direktivet om urimelig handelspraksis mulighed for at anmode om og opnå skriftlige kontrakter, der dækker produkter i bilag I til TEUF, samt ethvert andet produkt, der er beregnet til anvendelse som fødevarer og forarbejdet ved anvendelse af produkter i bilag I til TEUF. Spørgsmålet er, om vi på dette område har brug for yderligere tiltag, og hvilke.

Der er behov for klare oplysninger om situationen på markederne og om, hvordan merværdien er fordelt blandt aktørerne i fødevareforsyningskæden. På EU-plan er der gjort en betydelig indsats for at forbedre **prisindberetningen**, og i øjeblikket fokuseres der på gennemførelsen, hvor medlemsstaterne spiller en afgørende rolle med hensyn til dataindsamling. En sådan øget gennemsigtighed er også relevant i lyset af de mulige konsekvenser, som høje energi- og inputomkostninger kan have for landbrugsprodukter, og videreførelse af prisstigningen gennem fødevarekæden til den endelige forbruger.

Effektiviteten af direktivet om urimelig handelspraksis afhænger af **samarbejdet mellem de håndhævende myndigheder** i medlemsstaterne og Europa-Kommissionen. En praksis med gensidigt samarbejde mellem de håndhævende myndigheder vil blive etableret i de kommende måneder. Dette samarbejde og en udveksling af oplysninger om bedste praksis vil være det vigtigste for en vellykket bilæggelse af tvister på EU-plan. Et samarbejde kan have afgørende betydning i tilfælde, hvor medlemsstaterne fastholder eller skærper reglerne med henblik på at bekæmpe urimelig handelspraksis i forhold til dem, der er fastsat i direktivet om urimelig handelspraksis.

Spørgsmålet om urimelig handelspraksis bør drøftes yderligere i en bredere kontekst og i institutionel sammenhæng. Et værdifuldt bidrag hertil er Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse *Mod en fair fødevareforsyningskæde*², der giver et bredere syn på dette spørgsmål. Udtalelsen, som blev udarbejdet på anmodning af det slovenske formandskab, fremhæver yderligere problemer og fremsætter visse forslag til overvejelse.

² <https://www.eesc.europa.eu/da/our-work/opinions-information-reports/opinions/towards-fair-food-supply-chain>

På baggrund af ovenstående opfordres ministrene til at dele deres synspunkter vedrørende følgende spørgsmål:

1) Hvad er dine erfaringer med gennemførelsen eller den eventuelle anvendelse af direktivet om urimelig handelspraksis? Har du allerede observeret ændringer i adfærden hos de forskellige aktører i landbrugsfødevareforsyningskæden? Hvor ser du udfordringer med hensyn til håndhævelsen af national ret om urimelig handelspraksis til gennemførelse af direktivet om urimelig handelspraksis?

2) Mener du, at de eksisterende EU-bestemmelser om forbedring af landbrugernes og svagere leverandørers stilling i fødevareforsyningskæden i henhold til direktivet om urimelig handelspraksis og den fælles landbrugspolitik er tilstrækkelige? Hvis det ikke er tilfældet, hvilke yderligere skridt er der da brug for, samtidig med at den reformerede fælles landbrugspolitik grundlæggende markedsorientering opretholdes?
